

Egumenul Damaschin (Orlovski)

Un episcop nonconformist

*Martirul Andronic,
arhiepiscop de Perm (1870-1918)*

Traducere din limba greacă:

Ilie Stănuș

EDITURA EGUMENITA

2019

rușii ortodocși au dobândit o credință și o dragoste mai fierbinte pentru Biserică...

Au fost arhieri, preoți și monahi care s-au dovedit martiri și mărturisitori. Credincioșii laici, cu spirit de jertfă, au prins curaj în apărarea credinței și a sfintei Biserici. Mulți deja, prin diferite locuri, și-au jertfit și viața pentru credință. Domnul să le odihnească sufletele, și pentru rugăciunile lor să ne miluiască și pe noi și toată Rusia”.

Cuprins

Prolog	5
Nașterea și copilăria	11
Studiile și tunderea în monahism	13
Cleric. În Osetia	16
În Japonia	19
În Ufa	28
Din nou în Japonia. Episcop	31
La Novgorod	32
În Omsk	42
În Perm	57
Arhiepiscop de Perm și Kungur	87
Arestarea și martiriul	101
Ca epilog	109

Traducerea s-a făcut după originalul în limba greacă:

Τερομάριος Ανδρόνικος,
ἀρχιεπίσκοπος Πέρμ (1870-1918)
Ένας ἀσυμβίβαστος Τεράρχης

© Editura Egumenița pentru prezenta ediție

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ORLOVSKI, DAMASCHIN

Un episcop nonconformist : Martirul Andronic, arhiepiscop de Perm
(1870-1918) / Egumenul Damaschin (Orlovski) ; trad. din lb. greacă Ilie
Stănuș. - Galați : Egumenița, 2019
ISBN 978-606-550-359-5

I. Stănuș, Ilie (trad.)

2
929

Prolog

În toate veacurile creștine și în toate locurile, unde a fost propovăduită Evanghelia, pomul dumnezeiesc al credinței a fost udat cu sânge martiric, a crescut și a rodit spre viața veșnică (Ioan 4, 36)¹. Însă în secolul douăzeci, Biserica Rusă s-a învrednicit de cei mai mulți martiri. Prigoana de șaptezeci de ani (1917-1987), provocată de regimul bolșevic ateu, nu a fost mai prejos în duritate decât prigoanele din vechea Biserică, provocate de împărații idolatri de la Roma. Biserici și mănăstiri au fost sechestrare sau dărâmate. Averile bisericești au fost confiscate. Școlile teologice și clericale – închise. Milioane de credincioși – clerici, monahi și laici – au cunoscut închisorile, exilul, lagărele de concentrare, cele mai cumplite torturi. Sute de mii de tineri martiri și mărturisitori ai credinței au fost îngropați în pământ rusesc, precum boabele de grâu, ca să reînvie Sfânta Rusie, care murise cu mult înain-

¹ Citatele biblice din traducerea de față au fost redactate după Biblia sau Sfânta Scriptură, versiune diortosită după Septuaginta, redactată și adnotată de Bartolomeu Valeriu Anania.

tea Revoluției din octombrie 1917. Trebuie menționat faptul că impunerea regimului comunist ateu nu a fost decât urmarea firească și consecința tragică a înstrăinării duhovnicești treptate a poporului rus ortodox, înstrăinare care începuse încă din timpul țarului Petru I cel Mare (1672-1725), admirator fanatic al culturii occidentale, și care culminase la sfârșitul secolului al XIX-lea. Atunci au fost importate din Apus diverse curente filosofico-spirituale și socio-politice, precum misticismul masonic, raționalismul protestant, socialismul revoluționar, materialismul, nihilismul, anarhismul și, ca rezultat al acestora, ateismul. Curente acestea s-au extins cu ușurință în toate straturile sociale datorită degradării generale, degradare care, din păcate, a pătruns și în spațiul bisericesc.

Toate cele spuse de cunoscutul mărturisitor și ieromonah Arsenie (1894-1975), când a vorbit odată deținuților într-un lagăr al regimului, sunt definitorii și revelatoare: „(...) Comunismul a dărâmat biserici, a întemnițat credincioși, a prigonit Biserica. Da, așa este. Dar să analizăm mai în ansamblu și mai adânc. Să ne întoarcem la cele întâmplate mai înainte. Mult mai demult, poporul nostru își pierduse credința, își disprețuise tradiția, își uitase istoria, își renegase lucrurile sacre. Cine este vinovat pentru toate acestea? Puterea de acum? Noi suntem de vină! Iar acum secerăm ceea ce am semănat... Să ne

amintim ce exemplu au dat poporului intelectualii, nobilii, comercianții, funcționarii publici și, întâi de toate, ce exemplu am dat noi, clericii. Am fost cei mai răi dintre toți! De aceea și copiii preoților, văzând imoralitatea și plăcerea banilor din familiile lor, au devenit cei mai fanatici ateii, cei mai învrăjbiți revoluționari. Cu mult înainte de revoluția din 1917, clerul își pierduse orice putință de povățuire a poporului. Devenise, vai!, o breaslă de meseriași, în care domneau necredința și degenerarea. Din mulțimea de mănăstiri din țara noastră doar cinci-șase erau făclii luminoase ale creștinismului și ale duhului: Valaam, Optina cu marii stareți, Diveevo, Sarov și poate încă una sau două. În celelalte nu doar că virtutea și credința erau absente, dar te și smințeai de duhul lumesc și de ostentația prostească. Ce puteau oamenii să ia de la astfel de rasofori, de la acești așa-ziși reprezentanți ai lui Dumnezeu? Noi i-am împins pe oameni la revoluție, pentru că nu le-am dat exemplu bun. Nu le-am inspirat credința, dragostea, răbdarea, smerenia... De aceea poporul ne-a părăsit așa de ușor. De aceea L-a tăgăduit și pe Dumnezeu odată cu noi. De aceea a dărâmat bisericile. Prin urmare, nu pot să acuz puterea, regimul de astăzi. Semințele ateismului au încolțit atunci în pământ, fiindcă noi înșine îl pregătiserăm prin greșelile și prin decăderea noastră. Aceasta a fost cauza și începutul răului. Toate câte au urmat, chiar și

acest lagăr și loc de martiriu și jertfele nedrepte ale atâtor oameni nevinovați, nu sunt decât consecințele inevitabile..." (Părintele Arsenie, *Acuzatul «ZEK-18376». Un Sfânt în lagărele comuniste*, Editura Egumenița, 2009).

Arhiepiscopul Andronic de Perm († 7 iunie 1918) nu este doar unul dintre noii ieromartiri² ruși, ci și una dintre numeroasele personalități bisericești, care s-au ridicat la înălțimea circumstanțelor, înainte și după revoluție, și care au luptat cu conștiințiozitate pentru credința ortodoxă și pentru poporul lui Dumnezeu. Cinstit, muncitor, curajos, cult și, întâi de toate, *credincios pân' la moarte* (*Apocalipsă 2, 10*), descrie în scrisori, circulare, predici, articole și pagini de jurnal situația întunecată socio-politică din țara sa, erodarea în mare parte a plinătății bisericești de către ateism și de către insuficiența pastorală a clerului rusesc din toate treptele, de dinainte de schimbarea regimului.

Constatând că și țara noastră (Grecia, *n.tr.*) se află într-o întorsătură istorică de criză, într-o vreme care manifestă asemănări surprinzătoare și neliniștitoare cu cea din Rusia prerevoluționară, am considerat potrivit să traducem și să

² Cleric martir, din grecescul *ieromártiros* (*n.tr.*).

oferim clerului și poporului credincios viața pe scurt, martiriul și fragmente din textele noului ieromartir Andronic.

Traducerea (în greacă, *n.tr.*) s-a făcut după lucrarea în mai multe volume a egumenului Damaschin (Orlovski), *Viețile neomartirilor și mărturisitorilor ruși din secolul XX* (luna iunie, Tver 2008). Pentru a înlesni lecturarea, am omis anumite pasaje mai stufoase ale textului rus, am prelucrat ușor câteva paragrafe și am adăugat note orientative. Este un lucru foarte important faptul că, din 1990, părintele Damaschin este membru al Comisiei Sinodale din Patriarhia Moscovei, comisie care a cercetat toate cazurile de clerici și laici credincioși, torturați sau martirizați de regimul sovietic. De asemenea, din 1996 este membru al Comisiei Sinodale de canonizare a sfinților. De aceea și informațiile pe care le inserează în opera sa credem că sunt, din punct de vedere istoric, verificate și credibile.

Fie ca toate cele relatate în paginile care urmează să devină prilejuri de problematizare pentru noi toți, dar mai ales pentru păstori. Să ne miște spre pocăință, rugăciune și lucrare duhovnicească. Să ne inspire râvnă dumnezeiască pentru re-evangelizarea acelor frați ai noștri care s-au înstrăinat de tradiția ortodoxă mântuitoare și care s-au predat secularizării distrugătoare. Să ne învețe că trebuie să facem ceea ce putem, cu ajutorul lui Dumnezeu, pentru preîntâmpinarea

unei nenorociri asemănătoare cu cea pe care au cunoscut-o frații noștri de-o credință, din Nord. Să ne înțelepțească, în cele din urmă, încât să trăim și să acționăm *nu ca niște neînțelepți, ci precum cei înțelepți, răscumpărând vremea, căci zilele rele sunt* (Efeseni 5, 15-16).

Sfânta Mănăstire Paraklitu

Nașterea și copilăria

Sfântul ieromartir Andronic s-a născut pe 1 august 1870 în satul Povondevo, din provincia Iaroslav, Rusia centrală. La Sfântul Botez a primit numele de Vladimir. Tatăl său se numea Alexandr Nikolski, și fusese psalt, iar mai târziu diacon la biserica Schimbarea la față a Domnului, în Povondevo. Bunicul său, Gheorghe, fusese preot în satul Kniazevo.

La acea vreme, satul Povondevo avea patruzeci de case și număra în jur de două sute cincizeci de locuitori. Însă enoriașii ajungeau la mii, fiindcă de parohia satului aparțineau și locuitorii celor optzeci de suburbii învecinate.

Paroh al bisericii Schimbarea la Față era pe atunci părintele Petru Bogoslovski, a cărui influență asupra micului Vladimir a fost una foarte folositoare. Părintele Petru, ca un păstor călduros și bun, mergea binevoitor pe la casele enoriașilor, care îl chemau adesea să le facă diferite slujbe. Atunci a găsit prilejul de a se ocupa de copii, de a le da sfaturi folositoare și de a-i învăța rugăciuni, fără să-i negligeze pe părinți în a-i sfătuia cum să-i crească pe copii așa cum se cuvine.

Comunica cu enoriașii așa cum face tatăl cu copiii săi, iar această comunicare s-a dovedit a fi incomparabil mai ziditoare decât cele mai frumoase predici. Așa de mare era prestigiul acelui preot bun, încât, fără binecuvântarea sa, sătenii nu începeau niciodată vreun lucru.

Studiile și tunderea în monahism

Când Vladimir împlini zece ani, s-a înscris la Școala Teologică din Ugliț, iar după absolvire (1885) s-a înscris la Seminarul Teologic din Iaroslav.

În 1891, fiind cel mai bun absolvent al Seminarului, fusese admis la Academia Teologică din Moscova. În acei ani, tânărul student s-a întâlnit cu Sfântul Ioan din Kronstadt³ și i-a cerut sfaturile sale luminate. Sfântul străvăzător i-a văzut înclinația și dorința sa lăuntrică pentru o afierosire deplină lui Dumnezeu și l-a încurajat din

³ Sfântul Ioan (Ilici Serghiev) s-a născut în 1829 într-un sat din Arhanghelsk, din nordul Rusiei. A absolvit Academia Teologică din Petersburg și, după hirotonie, a fost instalat preot la biserica Sfântul Andrei din Kronstadt, în 1855, unde a rămas mai bine de o jumătate de veac. Aici a desfășurat o lucrare minunată de rodnică și de amplă, slujitorească, păstorească, socială și filantropică, și care s-a extins în toată Rusia. A făcut nenumărate minuni, care i-au purtat faima și în afara țării. A adormit pe 20 decembrie 1908. Canonizarea de către Patriarhia Moscovei a avut loc în 1990.